

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Biografiske Optegnelser

om

Rigsraaden

Christen Albertsen Skeel

(1603—1659),

uddragne af den af

HANS SVANE

over ham holdte Ligprædiken.

Særtryk af: Den danske Adel i det 16de og 17de Aarhundrede
ved C. F. Bricka og S. M. Gjellerup. I.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Rudolph Klein.

1875.

Bianco Lane Bogtrykkeri.

Troens
Vbegribelige Krafft oc udretning,
Fremstillet aff Apostelens S. Poffvels Skriff-
velse til de Romere udi det Fierde Ca-
pitel, udi det Fierde Vers.

Der
Erlig oc Velbiurdig Mand
nu Salig hos Gud
Velb. **Christen Skeel**
til Fusinge, fordum Danmarckis
Rigis Raad oc Befalningsmand
paa Tryggevelde,
Hans Ljgs Begengelse, med Christelige Cere-
monier bleff udi H. Gestis Kircke udi Kiøbenhavn,
den 14. Julij, 1659. udi mange Velbiurdiges, sampt
andre Geislige oc Verslige Stands Folckrige
Neruærelse, Adeligen huldet, oc da
korteligen forklaret

Aff
Johanne Johannis Svaningio, D.
Selandiæ Episcopo.

Tryct hos Hendrick Göde, K. M. oc V. Bogtr.
Anno 1661.

[4to.]

Hvad sig vedkommer efter loflig vedtagen Brug at melde om Erlig, Velb. oc nu Salig *Christen Skeel* til Fusinge, Danmarckis Rigis Raad oc Kong. May. Befalningsmand paa Trygvælde, Hans Adelige og Velbiurdige Herkomst oc Stamme, Ljffs oc Leffnets Christelig Fremdragelse oc Salligt Endeligt: Da er hand fød paa Riberhuus aff Erlige og Velbiurdige Forældre Aar 1603 den 27 Julii.

Hans Fader var Erlig Velb. Mand oc Strenge Ridder *H. Albret Skeel* til Fusinge, fordum Danmarckis Rigis Admiral, Raad oc Kongl. May. Befalningszmand paa Riberhuus. Hans Moder var Erlig oc Velb. Frue, Fru *Birgitte Friis* til Hesselager. Hans Fader-fader var Erlig oc Velb. Mand *Christen Skeel* til Fusinge, Danmarckis Rigis Raad oc Kong. May. Befalningsmand paa Aakier. Hans Fader-Moder var Erlig oc Velb. Frue, Fru *Margrete Brahe*. Hans Farfaders Fader var Erlig oc Velb. Mand *Albret Skeel* til Fusinge, Kongl. May. Befalningsmand paa Børhum Kloster, som var Erlig oc Velb. Mand *Anders Skeel* til Heignet oc Erlig og Velb. Frue, Fru *Karen*¹⁾ deres Søn. Hans Farfaders Moder var Erlig oc Velb. Frue, Fru *Kirsten Sandberg*, som var Erlig oc Velb. Mand *Christen Sandberg* til Quædstrup²⁾ oc Erlig oc Velb. Frue, Fru *Sophia Skinckel*³⁾ deres Daatter. Hans

1) Flemming. I Texten staar en Plads aaben til Efternavnet.

2) Læs: Quælstруп.

3) Urigtigt for Anna Sommer. Fejlen er indkommet derved, at Christen Sandberg er forvexlet med sin Fader, Anders Sandberg, der var gift med Sophie Skinkel.

Farmoders Fader var Erlig oc Velb. Mand *Otte Brahe* til Knudstrup, Danmarckis Rigis Raad oc Kongl. May. Befalningsmand paa Helsingborg, som var Erlig, Velb. oc Strenge Ridders Her *Thyge Brahe* til Taastrup oc Erlig oc Velb. Frue, Fru *Sophie Rud* deres Søn. Hans Farmoders Moder var Erlig oc Velb. Frue, Fru *Beate Bilde*, som var Erlig, Velb. oc Strenge Ridder H. *Claus Bilde* til Lyngsgaard oc Erlig oc Velb. Frue, Fru *Elizabeth Vlfstand* deres Daatter.

Hans Morfader var Erlig oc Vel. Mand *Niels Friis* til Hesselager, Kongl. May. Befalnin[g]smand paa Tranekier. Hans Mormoder var Erlig oc Velb. Frue, Fru *Wibecke Gyldenstiern*. Hans Morfaders Fader var Erlig oc Velb. Mand *Hendrick Friis* til Orbecklund, som var Erlig oc Velb. Mand *Jesper Friis* til Orbecklund oc Erlig oc Velb. Frue, Fru *Anna Brockenhuus* deres Søn. Hans Morfaders Moder var Erlig oc Velb. Frue, Fru *Margrete Bilde*¹⁾, som var Erlig oc Velb. Mand *Niels Bilde*¹⁾ til Rauffns-holt oc Erlig oc Velb. Frue, Fru *Birgitte Vldfeldt* deres Datter. Hans Mormoders Fader var Erlig oc Velb. Mand *Christoffer Gyldenstiern* til Iffversnes, som var Erlig, Velb. oc Strenge Ridder H. *Hendrick Knudson Gyldenstierne* til Iffversznes oc Erlig oc Velb. Frue, Fru *Karen Bilde* deres Søn. Hans Mormoders Moder var Erlig oc Velb. Frue, Fru *Anna Parsbiery*, som var Erlig, Velb. oc Strenge Ridder H. *Thenne Parsbiery* til Ortaafft oc Erlig oc Velb. Frue, Fru *Ingeborrig Paadebudsk*, deres Daatter.

Denne S. Mands Adelige Oprindelse videre at opregne er aldels ufornøden, effterdi det herforuden saavel de beste som de fleeste her udi Riget fuld vel vitterligt er,

¹⁾ Læs: Bild.

hannem baade paa Fæderne oc Møderne aff meget Ædel, Fornemme oc gammel Dansk Addel at være kommen.

Der nu denne S. Mands velbemelte Ædle Forældre vare aff den gode Gud velsignet med denne deres nu S. Søn, da haffver de, effter Christi Befalning, strax uden nogen Forhindring ladet hannem ved den hellige Daab komme til Jesum, at hand, som var fød Kiød aff Kiød oc derfor aff samme Natuur Vredens Barn, kunde fødis paa nye aff Vand oc Aand oc saa indkomme i Guds Rige.

Siden haffver hand været udi sine gode S. Forældres Huus under største Forælderlig Omsorg oc Tilsium indtil Anno 1605, da hand effter Begiering oc Samtycke kom til sin gode Farmoder, Erlig, Velb. oc nu S. Frue, Fru *Margrethe Brahe, S. Christen Skiels* til Fussinge, som for hans store Yndelighed oc Lydighed hannem jo saa høyt som sin egen Søn elskede, huilcket hun ocsaa i Giernningen fuldkommeligen bevjste. Thi de fem Aars Tjd hand hos hende effter hans S. Forældres Bevilgning forbleff, lod hun som en god Farmoder hannem slet intet fattis aff alt det, som hans Alder i nogen Maade enten til Christelig Optuctelse eller flittig Tilsium behøffvede. Oc haffde den S. Frue gierne længere her udi continuerit, saa fremt denne S. Mands K. Forældre icke haffde saa ideligen urgerit oc endeligen Anno 1611 ladet hannem affordre hiem til sig paa Riberhuus, for der at gaa udi Skole med sine nu S. Brødre, Erlig oc Velb. *Christoffer* og *Otte Skiel*, hvor udi hand tillige med dem paa niende Aars Tjd berømmeligen farede fort. Huor udoffver, der de saae, at hand haffde lagt en god Grundvold i Guds Kundskab oc Fryct, god Lærdom, høfvidske Sæder oc i alle maader svaret til deres Forhaabning, da aff velbetænckt Raad haffver de hannem udi hans Alders 16 Aar tillige med

sine to forbemelte yngre Brødre oc adjungerede Præceptore den 23 Febr. Anno 1619 forskicket ud aff Landet til Giessen udi det Landgraaffskab Hessen, huor de tilhaabe et Aars Tjd, for sine velbegyndte Adelige Studia ydermere at excolere, sig opholdte. Men der de Anno 1620 in Aprili fick Ordre fra deres S. Fader, at de sig derfra skulle begiffve oc forføye til Tubingen i det Hertugdom Wirtemberg, effterkommede de strax saadan Faderlig Befalning oc gafve sig ind i det Førstelige Collegium. Der de nu der moxen et Aar haffde været, da henkaldede den Almectige Gud effter sit gode Behag til sig hans Broder *Christoffer Skiel* saa oc deres tilforordnede Præceptorem, udi huis sted hans S. Fader, strax hand fick det at vide, dennem igien tilsendte Hæderlig oc Høylærd Mand *M. Jacob Sperling*, fordm Sognepræst til S. Knuds Kircke i Odense.

Der denne S. Mand udi forberørte Førstelige Collegio sine studia oc andre sine Adelige Exercitier fast 3 Aar hafde med stor Forfremmelse befittet sig paa, bleff hand aff sin K. Fader beordrit med sin K. Broder *Otte Skiel*, Moderatore *M. Jacob Sperling*, at skulle hiemreyse, oc begafve de sig strax paa Hiemreysen igiennem de fornembste oc besynderligste Stæder i Tydskland oc komme hiem in Januar. Anno 1623, sine gode Forældre til største Glæde oc Trøst. Men der denne S. Mand med sin K. Broder *Otte Skeel* hafde paa 2 Maaneders Tjd været hos deres Kiere Forældre, haffver de udi all sønlig Ærbødighed erlanget hos deres K. Forældre tilladelse igien at udreise, efftersom de self nocksom eractede, saadant paa deres største Gaffn at være. Lod derfor i Jesu Nafn den 27 April. Anno 1623 denne S. Mand anden gang fra sig tillige med sin velbemelte Broder samt Hæderlig oc

Høylærd Mand *Fredrick Anderson*, fordem designato Logices Professore publico her udi dette Kongelige Universitet, som dennem udi Hoffmesters sted var medføyet udi Nederland, Engeland, Franckerige oc Italien. I disse herlige Kongeriger oc Lande effter at denne nu S. Mand sig 4 Aar ringer 7 Uger haffde opholdet oc imidlertid med stor Lyst icke alleeniste beseet deres fornemste Stæder, men ocsaa med tilbørlig Omhygelighed oc Nytte observeret huert Rigis oc Republicquis Regiering: Saa oc i sine studiis, Sproger oc Exercitier giort god profect, da omsider effter udstanden Reyse oc stor Besuerlighed kom hand hiem igien den 8 Martii Anno 1627, hans K. Fæderneland fructbarlig at betiene oc sine K. Forældre til megen Fornøyelse.

En Maanet effter sin Hiemkomst stillede hand sig som en Volunterer med 6 Heste under Kongl. Mayst., Høylofflig Ihukommelse, *Christiani Quarti Hoffane*, som Erlig, Velb. oc nu S. Mand *Wentzel Rotkirck* til Suevin, da Hoffmarskalck, i den Keyserlige Krjg førde. Bleff ocsaa befalet den S. Mand, Høybemelte hans Kongl. M. som en Extraordinari Betienter at opvarte.

Samme Aar lod hand effter Guds Forsiun oc sine K. Forældres Raad tiltale Erlig oc Velb. Mand *Corfidtz Ruud* samt hans K. Frue, Erlig oc Velb. Fru *Birgitte Rosensparre* om deres K. Daatter, Erlig oc Velb. Jomfru, Jomfru *Birgitte Ruud*, som hannem den 27 Octobr. i samme Aar paa Walløe bleff tilsagt.

Siden bleff hannem anbefalet at opvarte Erlige, Velb. oc nu Salige Rigets Mænd H. *Christian Friis*, Kongl. Mayst. Cancellar, oc H. *Thage Tot*, som aff Kong *Christian den Fierde*, Høylofflig Ihukommelse, vaare udskickede som Extraordinarii Abgesandter til Kong *Gustav* i Sverrig.

Der denne S. Mand fra samme Reyse var vel hjemkommen, opvartede hand atter igien Erlige, Velb. oc nu S. Rigetz Raad H. *Christian Friis*, K. Mayst. Cancellar, H. *Albret Skeel*, *Jacob Uldfeldt* oc *Levin Marskalck*, huilcke Anno 1629 aff Høystbemelte K. May. vare beordrede at reyse til Lybeck, med de Keyserlige Fuldmæctige Freden at tractere.

Der denne vichtige Legation effter alles Ønske var aflagt oc den ynskelige Fred offver alt Riget publicerit, lod denne S. Mand i all Underdanighed om naadigst Forloff aff Kongl. Mayst. Tieniste anholde, huilcken hand oc erholdte.

Her paa berammede denne S. Mands K. Moder, Erlig, Velb. oc nu S. Frue, Fru *Birgitte Rosenspar*, hans Brøllup med hendis K. oc nu S. Daatter, Jomfru *Birgitte Ruud*, huilcket udi Odense den 12 Septembr. Anno 1630 høytideligen bleff holdet.

Anno 1632 strax in Febr. fick denne nu S. Mand Kong *Christian den Fierde*, Høyloflig Ihukommelsis, Befalning, at hand offver et aff de Jydske Compagnier til Hest under Erlig, Velb. oc nu S. *Iffver Krabbe Nielson* skulle være Leutenant, huor hand sig ocsaa strax bequemmede. Oc effterat hand forberørte Charge udi 6 Aar mandhaftig haffde betient, bleff hand Anno 1638¹⁾ aff Rigetz Raad oc Adelen udkaaret at være Land-Commissarius i denne Provintz, som hand med alles Fornøyelse paa siuffvende Aar forestod.

Anno 1645 den 25 May bortkaldede Gud Allermectigste effter sin behagelige Villie ved sit 11 Barns Fødsel denne S. Mands meget dyderige oc ædle Frue, Fru *Bir-*

¹⁾ I Texten staar 1628.

gitte Ruud, som formedelst sine store oc mange Dyder icke mindre glædede hans Hierte end forlystede hans Øyne, der de haffde lefvet sammen udi 14 Aar oc 8 Maaneder 2 Uger oc 1 Dag. Huis uformodelig Fraskillelse saa meget dis meere smertede hans saargiordte Hierte, som hendis fornuftige oc meget dydige Omgængelse det tilforn haffde høyligen forlystet. Vdi dette deres liffsalige, dog korte Ecteskab haffver Gud Allermæctigste velsignet dennem med 3 Sønner oc 7 Døttre: Erlig oc Velb. Mand *Otte Skeel*, Erlig oc Velb. *Albret Skeel* og *Corfitz Skeel*, Erlig oc Vel. Jomfru *Berte Skeel*, Jomfru *Birgitte Skeel*, Jomfru *Karen Skeel*, Jomfru *Helvig Skeel*, Jomfru *Lisabeth Skeel* oc Jomfru *Birgette Skeel* oc Jomfru *Berte Skeel*, udaff huilcke den ene Søn, Erlig oc Velb. Mand *Otte Skeel*, oc de tuende Jomfruer, Erlig oc Velb. Jomfru *Birgette Skeel* oc Jomfru *Berte Skeel* endnu ere udi Ljffve. De andre ere udi Christo deres Frelsere hensoffvede.¹

Anno 1645 den 16 Septembr. bleff denne S. Mand aff Rigetz Raad oc samptlig Adelen udi Siælland udvalt at være Land-Commissarius her udi Landet oc siden den 25 Octob. ved sin Eeds Afleggelse der til aff hans Kongl. May., Høyloflig Ihukommelse, *Christiano IV* confirmerit. Huilcken Bestilling hand ocsaa berømmeligen til Landsens Beste forestod indtil Anno 1649 den 16 Octob., der hand paa et Mode udi Roeskilde fra forbemelte Bestilling afftackede, effterat hand var blefven udvalt aff voris Allernaadigste Herre oc Konge til Rigens Raad, oc gjorde sin Eed paa Kiøbenhafns Slot den 4 Julij.

Der nu denne S. Mand paa femte Aar hafde fremdraget et erligt oc sorgefuldt Lefnet udi sin Enckemands Stand, Da efter Guds Indskiudelse oc hans egen kiere Moders med alle Venners Raad lod hand Anno 1649 den

30 Majj bede om Erlig, Velb. oc nu S. Frue, Fru *Margrete Lunge*, S. *Mogens Bildes*, som udi hans Hæderlige Ecteskabs Begiering samtyckte, oc holt selff sit Brøllups Høytjd paa Walløe den 28 Octobr. i samme Aar udi deres neste Venners Nerværelse.

Anno 1652 den 14 Febr. fick denne S. Mand Kong. Mayst., vores Allernaadigste Herris, Befalning, med Erlige oc Velb. Mænd *Mogens Hog* oc *Erick Juel* til Bergen i Norge der som Kongelige Fuldmæctige at reyse til Morgedøe¹⁾ tillige med S. Afgangen Stadtholder Erlig oc Velb. Mand Her *Gregers Krabbe* oc *Jens Bielcke*, Norgis Cancellor, der Retten at administrere i alle Sager, som til samme Nordske Herredage vare indsteffnede. Der dette vel var forrettet, da nest efterfølgende Aar bleff denne S. Mand samt Erlig oc Velb. Mand H. *Niels Trolle*, nu Statholder i Norge, aff Kongl. Mayst., Vores Allernaadigste Herre, forordnet at være General Commissarii her udi Landet.

Men som alting udi Verden er foranderligt oc intet bestandigt, hafver ocsaa denne S. Mand, efterat hand ickun 4 Aar minder 3 Vgger haffde nydt sin dyderige Fruis ljffsalig Omgjengelse oc ved hende effter Guds Velsignelse auflet tuende Sønner, Erlig og Velb. *Mogens Skeel* oc Erlig oc Vel. *Albret Skeel*, huoraff den ældste, Erlig oc Velb. *Mogens Skeel*, endnu leffver, oc Erlig oc Velb. *Albret Skeel* udi Herren er hensoffvet, haffver denne S. Mand atter maat smage Bedrøfvælsens Kalck.

Anno 1653 den 7 Octobr. igienkaldede den Almec-tige Gud ved den tinelige Død hans velbemelte K. Frue,

¹⁾ Et saadant Stedsnavn er os ubekjendt; mon der ikke er indløbet en Fejl i Texten? Herredagen holdtes i Bergen.

som formedelst de mange Dyder, som den gode Gud hos hende rjgeligen haffde nedlagt, icke mindre end denne S. Mands første Frue sirede hans Huus, som altid glædede hannem udi all Sinds Fornøvelse. Huis sorgefulde Skilsmisse den S. Mand stedse jo saa høyt beklagede, som hand hendis høye Dyder til sin Døds Dag skydeligen berømede.

Anno 1657 fick denne S. Mand oc Rigetz Admiral, Erlig oc Velb. Mand H. *Ofve Giedde*, Kongl. Mayst., vores Allernaadigste Herris, Befalning, her udi Staden, saalenge Krigen varøde, huis til Militien fornøden kunde være, at ordinere oc befordre, huilcket hand ocsaa med tilbørlig oc alvorlig Flittighed forrettede, indtil at hand Anno 1658 udi Febr. bleff tillige med Rigets Hoffmester, Erlig oc Velb. Mand H. *Jochum Gerztorff*, udskicket aff Høystbemelte Kongl. Mayst. til at tractere med de Svenske Commissariis om Fred, huorudi aff dennem bleff sluttet, huis efter vores Allernaadigste Herris oc Kongis skriftlig Anordning bleff befalet. Men som forberørte Fred icke varede lenger end til nest efterfølgende Augusti Maanet, da Kongen aff Sverrig med stor Mact, mod sluttede og ratificerede Freds Tractater oc uden nogen foregaende [sic] Krigs Denunciation, paa ny var udi denne Province indfalden, bleff hand med Erlig oc Velb. Mand *Mogens Hog*, Danmarckis Rigis Raad, aff Høystbemelte vores Allernaadigste Herre atter udskicket til at fornemme om Fiendens Intention.

Vdi alle forberørte oc andre publiques Commissioner, som denne S. Mand var anbefalet, søgte hand, huilcket en huer hannem oc berømmeligen kand eftersige, allene Guds Ære oc det gemeene beste: Huilcket hand oc stedse aff den Kraft, Gud hannem haffde meddeelt, med største

Forsigtighed, Oprigtighed oc Flittighed befordrede: oc derudoffver haffver erlanget oc sig nu efterlat et Erligt oc trofast Patriotis udødelige Naffn, hans igienleffvende kiere Børn oc paarørende til lige saa stor Trøst som andre til et loffværdigt Exempel.

Belangende nu denne S. Mands langvarig Siugdom, store Taalmodighed udi sin Suaghed, gudelig Beredelse til Døden oc meget Christelig Skilsmis fra denne ælendige Verden: Da, eftersom hand lenge hafde været beladt med Skiørbug, er dertil hannem den 17 Maj Anno 1658 paakommen oc faldet en heftig Cathar paa Brystet, huorudofver hand samme Dag maatte gaa til Seng. Huilcken besuerlige Siugdom ofte er forøget med heftige Catharris, som hannem ere faldne paa Brystet, i synderlighed fra forleden Aar 1658 den 17 Maj. Midlertid er hand dog formedelst Guds Velsignelse oc den Hæderlige oc Høylærde Mands Doct. *Pauli Moth*, Kongl. Mayst. Hoff-Medici, flittig Inspection oc gode Cur nogenledis kommen til rette igien, at hand med temmelig Helbred atter kunde med Rigets Velbetroede Mænd oc Raad sit Embede forrette, indtil udi Septemb. seeniste, der samme hans Siugdom atter lod sig igien tilsiuene oc Dag fra Dag jo meere oc meere tiltog, enddog alle tienlige Raad oc Midler til den at fordriffve aff velbemelte Kongl. Medico ideligen bleffve brugte.

Men omsider der Helbreden dagligen forminskedis, forarsagdis denne S. Mand den 7 Novemb. sidst forleden at tage Affskeed med de andre Danmarckis Rigis Raad udi Raadstuen, eftersom hand for sin Suaghed icke kunde efter Ønske være dennem paa det Sted meere nyttig at styrcke oc befordre, huis til Rigens Tieniste oc Velstand kunde beraadslais oc befordris. Oc efter den

Tjd vilde den S. Mand sig med intet versligt befatte, men denne forgiengelig Verden med all sin Begiering foractede oc her imod, ligesom altid tilforn i sin Velmact, de sidste ting betractendis, tiende med ideljge Suck, Bønner oc Loffsange sin Hellige Gud oc Frelserer oc hierteligen forlengtis effter at annammis som en Medarffving til det Rige, som hannem oc alle Faderens Velsignede for Verdens Grundvold er bereedt. Oc som denne nu S. Mand kiere oc Høyt-ærede Moder, den Ædle, Velb. oc nu S. Frue, Fru *Sophia Brahe* til Odden, S. H. *Jorgen Lungis*, samme Tjd hannem besøgte, tackede hand hende meget for god Moder, hun hannem hafde været, oc bad Gud, at hand i sit Rige hende for alt det vilde belønne. Herforuden er ocsaa denne S. Mand i sin langvarig Siugdom meget flitteligen besøgt aff mange Erlige oc Velbiurdige, Hæderlige oc Høylærde, Velviis oc fornemme Personer, huis Nafne for den store mangfoldighed icke nu kand opregnis, Men dog med en hvers tilbørlig Respect biligen oc tacknemmeligen ihukommis

Den 21 Febr. greb Siugdommen hannem meget hart an, huorfor (effterdi D. *Paulus Moth* formedelst sin egen store Suaghed effter sin gode Villie icke kunde hannem betiene) bleff strax til denne S. Mand fordret den Hæderlige oc Høylærde Mand D. *Petrus Byllicke*, Kongl. Mayst. Medicus, som effter Begiering icke alleene strax kom: Men endocsaa forordnede saadanne Medicamenter, huor ved Siugdommen noget siuntis sig at remittere. Huilcket varede dog icke lenge, men offte oc fornemmeligen den 9 Martij ved store Anstød gaffve sig igien tilkiende: Huorfor velbemelte D. *Petrus Byllicke* den 10 dito tillige med D. *Paulo Moth* (som samme Dag, for denne nu S. Mand igien at tiene, brød sig op aff sin Siugdom) holdte Con-

silium om hans Siugdom oc huad imod den bequemmeligst brugis kunde. Oc end skjønt de alting da, ligesom tilforn oc der effter, vel considererede oc tienligste Raad dagligen præscriberede: Saa vare dog aldrig de samme saa gode oc virckende, at de det, som søgtis, kunde til Veye bringe, efftersom Naturen aff Siugdommen efter Guds Behag alt var offervunden. Oc som denne S. Mand selff vel vidste, huilcket hand oc nogle Maaneder tilforn til mange sine gode Venner sagde, at denne hans Siugdom bleff hannem til Døden (som hand trode at være sig ligesaa gaffnlig som u-forbigiengelig), ynskede hand hierteligen oc aff stor Lengsel effter Fuldkommenhed oc det usiunlige oc ævige Gode udi Himlene inderligen bad, at Gud dog aff Naade vilde spende hannem aff oc effter sin Lidelse (huor udi hand, undergiffvendis sig sin Himmelske Faders Villie, var meget taalmodig) lade hannem til Herlighed med Christo at niude ophøyes.

Paa denne Maade laa den S. Mand saa hen indtil den 25 dito, da Gud hans K. Søn, Erlig oc Velb. Mand *Otte Skeel* til Walløe, aff hans Reyse i fremmede Lande vel hiemsendte. Som det var hannem meget kiert, Saa var dette hannem dog langt kierere, at hand sin Tjd hafde vel anlagt oc sig en lydige Søn altid bevjst, huorudoffver hand hannem sine andre Sødskinde oc gandske Huus til vel at raadføre oc forestaa faderligen baade befaledede saa oc formanede. Herpaa lod denne S. Mand den 20¹⁾ dito om Aftenen kalde til sig sine nu igienladte bedrøffvelige Børn, Erlig oc Velb. Mand *Otto Skeel* til Valløe, Erlig oc Velb. Jomfru *Birgütte Skeel*, Erlig oc Velb. Jomfru *Berta Skeel* oc Erlig oc Velb. *Mogens Skeel* (huilcke Gud naadeligen trøste, velsigne oc bevare) oc til dem sagde: Nu,

¹⁾ Maa være en Fejl for: den 29. Marts.

mine Børn, veed jeg intet meere eder at befale, men alleeniste igien faderligen formaner eder til at frycte Gud i Himmelen oc paa hannem oc hans sande Forjettelser eder at forlade. Dersom I det retteligen oc varacteligen effterkommer, da skal I være hannem baade behagelige saa oc med hans Velsignelse (uden huilcken alting er forgieffvis) til Siæl oc Legom rigeligen begaffvis. Der effter befalede hand sig oc dennem den Guddommelige Beskiernelse oc siden lagde sig til Søffn, som hand den Nat roeligen bekom.

Om Morgenen, som var den 30 Martij, effterat hand Gud for den gode Nat haffde tacket oc sig hans naadige Beskyttelse ved gudelig Bøn igien befalet, sagde denne S. Mand: Er det icke stor Naade, Jeg skal døe, oc hafver intet Ont? Nu Gud lade mig døe i Jesu Naffn, naar det skal være.

Strax her paa, der Klocken var 7, begierte hand, at denne trøstelige og korte Sententz Memento Crucifixi paa Bielcken lige for hans Seng maatte tegnis, for altid at være ligesom udi Øynene saa oc Ihukommelsen. Foruden self samme (som hand tit førte sig til Gemyt) sagde hand ofte med stor Andact: O Salvator amplectende, nunc, nunc appare! Item: O dilecte Sponse veni, veni et noli tardare! Huor til der dette bleff suarit: Veniens veniet et non tardabit. Suarede hand self med stor Frimodighed: Deus aderit sine mora.

Der Klocken slog otte, igien paakom denne S. Mand en Hierte Klemmelse, huorfor hannem bleff bødet noget, som aff Velbemelte Kongl. Medicis var forordnet til at styrcke Hiertet oc tilforn ofte haffde hiulpet hannem; men hand vilde det dog jcke annamme, men med sterck Røst suarede: Bort med alle Krucker oc all Medicin: Jeg

vil nu icke meere bruge det ringeste der aff, men alleene bliffve ved min Jesum, som er den rette Mestere til at hielpe nu, oc naar intet Menniske kand hielpe. Strax der-effter afftog hand sin Nathue oc hierteligen bad med lydende Stemme: O Herre Jesu, jeg arbeydende, besuærede oc kraftisløs kommer til dig, som kalder alle, annam nu kierligen min Siel oc vederquæge den, ja lad den nu finde, faa oc niude ævig, ævig Huile hos dig.

Effterat samme Hierte-klemmelse haffde sactet sig, befoel hand, at skickis bud effter den Hæderlig oc Høy-lærd Mand M. *Michael Hendrickson*, K. M. Slotz Prædicant her paa Kiøbenhaffns Slot, som denne S. Mand udi sin varende Siugdum meget flittig besøgte oc 4 gange haffde hannem det hellige Jesu sande Legem oc Blod meddelet. Thi saa meget som Sielen er ypperligere end Legemet, saa meget større Omsorrig hafde hand ocsaa for Sielens end Legemetz Cur oc Lægdum. Her paa suckede den S. Mand dybt oc igien sagde: Ach, at dette ringe oc syndige Legeme snart maatte quitteris oc igien komme til Jorden, som det er taget aff, oc min Siel (som lenge hafver været i mine ureene Hænder oc suæbet udi denne syndefulde Verden) maatte ved Guds hellige Engler tagis oc føris i Abrahams skiød oc saa uden afladelse siunge: Hellig, Hellig, Hellig er du Herre Gud Zebaoth.

Som hand neppe haffde udtalt, kom Velbemelte M. *Michael*, K. M. Slotz Prædicant, der Klocken hafde slaget 9. Oc der hand tilspurde den S. Mand, huorledis hand sig befant, suarede hand: Som Hiorten skriger efter fersk Vand: Saa tørster min Siel oc begierer at komme til Gud oc seis for hans Ansiet. Hertil suarede M. *Michael*: Gode Herre, denne eders Hiertis Begiering vil Gud eder visseligen giffve: Men I maa lide oc bie, indtil Herrens

Time kommer, Saa vil hand icke alleniste omvende eders Vand til Viin: Men ocsaa lade eder dricke aff Vellystis Strømme, huorefter I aldrig meere skal tørste: Da skal I ocsaa see hannem fra Ansict til Ansict, oc saa bliffver eders Siel, ikke mindre end den gode Patriarckis, ævig frelst. Efter saadan oc fleere gudelig Samtaler (som den S. Mand da oc tilforne med M. *Michael* oc andre hosværende holdt) begierede hand udi sin eeniste Frelseris hellige Legem oc Blod igien at bliffve deelactig. Herudoffver sendte M. *Michael* strax bud effter Disk oc Kalcken oc siden efter foregaaende Christelig Confession den S. Mands gudelig Begiering effterkom. Kort efter denne hellige Tienistis forrettelse falt den S. Mand udi halfanden Tjmes Søfn, oc der hand (som Klocken slog 12) vognede oc saae M. *Michael* hos sig endda siddendis, gjorde det hannem ont, at hand for hans skyld saa lenge hafde for-tøfvet. Tackede hannem for sin store Vmage oc Tieniste oc der hos gierne begierede, at saa fremt Suagheden bleff større oc bud til hannem skicket, hand da fremdeelis (som hand forlod sig til) vilde komme oc efter sit Løfte tilhielp, at hans Træ vel kunde falde. Hertil suarede M. *Michael* saaledis: Gode Herre, verer fuldkommelig vis paa, at I, som troer paa Gud oc samme eders Tro ved mange gode Gierninger hafver bevijst, skal falde udi samme eders Guds Arme oc Hænder, hvorudaff eder ingen skal kunde rifve.

Som M. *Michael* her paa, befalendis hannem Guds Naade oc Beskiermelse, tog Affskeed oc var udganget, actede den (som efter den S. Mands Begiering stedse hos var), at hans Øyne vare dumme, huorfor hand spurte hannem ad, om hand kunde see hannem. Oc der hand det benectede, da (efftersom hand self tilforn hafde be-

giert at vide, naar Døds Tegn sais) sagde den hosværende til hannem: Gode Herre, nu tyckis mig, at eders Forløsnings oc Saligheds Dag er for Haanden: Derfor saa heuger nu hart ved eders oc all Verdens Frelsere, som selff icke alleeniste vil være hos eder udi denne eders Døds Nød oc hielpe eder at stride mandeligen, Men ocsaa selff vil udfri eder, giøre eder til Ære, mætte eder med det lange Liff oc lade eder see paa sin Salighed. Her til suarede hand meget frimodeligen: Jeg slipper hannem ingenlunde, førend hand velsigner mig.

Strax her paa bleff ved Tieneren kaldet paa Velb. *Otte Skeel* oc *M. Michael*, som endda var paa Trappen for at gaa hiem. Oc som de hosværende igien gaff act paa den S. Mands Øyne, stode de gandske stille: Huorfor hand igien bad hannem nu alleene tæncke paa Gud sin Himmelske Fader, som hafver saa høyt elsket hannem oc den gandske Verden, at hand gaff sin Eenborne Søn: Huor paa den S. Mand selff meget lydeligen sagde: Paa det at jeg oc alle de, som troer paa hannem, icke skal fortabis, men haffve det ævige Liff. Herefter talede hand intet, meere, men Læberne alleniste bevegede. Midlertijd igienkom *M. Michael* oc sagde: Gode Herre, seer nu alleene paa det Guds Lamb, som bar Verdens Synder. Item: Herre Jesu, i din Haand befaler jeg min Aand. Oc effterdi Gud hastede med denne S. Mand, da skeede der aff de nerværende ved ydmygeligste Knæfald inderlig Bøn til Gud for hannem: Huor paa *M. Michael* ofver hannem liuste Herrens Velsignelse, som neppe var udsagt, førend hand efter faa Aandedræt (der Klocken haffde slaget et Quarteer til et, Estermiddag) hensoff udi sin *K. Søns*, Erlig oc Velb. Mands *Otte Skeels* til Walløe, oc velbemelte Hæderlig oc Høylærd *M. Michaels* deres Nerværelse,

effterat hand halffrediesindstiuffve oc sex Aar, otte Maaneder oc tre Dage i denne urolige Verden tucteligen, retferdeligen oc gudfrycteligen haffde leffvet.

I Textforklaringen (S. 100 ff.) udkaster Forfatteren, Biskop *Hans Svane*, et mørkt Billede af sin Tids Tugtløshed i religiøs og sædelig Henseende, og i Modsætning dertil fremhæver han *Christen Skeels* Gudfrygtighed, hans Godgjørenhed og sjældne Retsindighed. «Ville vi», skriver han, «den S. Velb. oc aff Fædernelandet meget velfortiente Mands Ljffs oc Leffnets Forhold korteligen igiennemløbe, skal vi i Gierningen befinde, at hand haffver tilbørligen med Apostelen kunde sagt, at dersom nogen anden kunde siunis at forlade sig paa Kiød, kunde hand det meget meere. Thi belangende den første Arbeyde, da endog hans Trommers oc hans Pibers Verck var bered paa den Dag, hand bleff sød: Det er: Endog hand aff Vngdommen self saaledis aff Gud haffver været meget velsignet ved hans K. Forældris gode Forsiun: Saa haffver hand dog icke enten med Ladhed eller Forsømmelse sin Fæderne Arff ladet forkomme, langt mindre med utilbørlig Offverdaadighed (hvilcket nu omstunder er alt for gemeent) det fordoyet, men med tilbørlig Fljyd oc Forsiunlighed det saaledis forøget, at hand med Job haffver kundet toet sine Trin i Smør, oc Klipperne haffver udgydet hannem Oliebecke. Endog, siger jeg, at Herren haffver giffvet hannem hans Hiertis Begiering, Dog alligevel er det saa langt fra, at denne S. Velb. Mand haffver sat Guld til sin Tiljyd oc sagt til det beste Guld: Du est min Forhaabning, Eller der aff hofmodet sig, at hans Gods var meget, oc at hans Haand haffde forhuerfvet saare meget, at hand stedsse med største Ydmyghed hafver bekiendt, at det var Herrens Velsignelse, som gjorde hannem rjg, oc sagt med den gode Jacob, at hand var ringere end alle Herrens Miskundheder. Hand haf-

ver derforuden ladet see, at hand var deres Tal, huilcke udspreder oc gifver de Fattige: i det hand med andre de *Skjolers* høyadelig Familie haffver perpetueret til fattige Studenter oc Huus-arme en Capital paa 10000 Rix Daler. Huorfor oc hans Horn er bleffven ophøyet med Ære. Denne S. Velb. Mand, som for hans store Skickeligheds skyld oc fornemme Qualiteter er bleffven sat udi høy Dignitet oc Verdighed, haffver udi sit besverlige oc høye Embedis Forretninger saaledis arbeydet, at alle maa gifve hannem den Roes oc Berømmelse, at hand haffver jient hans Allernaadigste Herre oc Konge som en trofast Vndersat oc Fædernelandet som en erlig Patriot oc tro Rigens Raad: Saa mand kand sandferdeligen sige om hannem, at hand drog ud, huor hans Herre oc Konge hannem sendte, oc holt sig vjseligen. Hand hafver icke alleeniste tit oc ofte udi privat Conferentz høyligen oc for Guds Ansiet contesteerit, at hand intel heller ønskede end, at Rigetz Beste oc fellis Velferd i alle Ting fornemmeligen maatte søgis: Men endocsaa det samme, saa vil mueligt, i Gierningen haffver ladet tilsiune baade ellers saavel som ocsaa udi disse besuerlige Tjder, end oc icke uden Helbreds Spilde. Summa, huad hans høye oc besuerlige Embede sig belanger, haffver hand været udi Flittighed en Joseph, udi Troskab en Daniel, udi Vnderdanighed imod hans Herre oc Konge en Vrias, udi Ordsens Tienere at hielpe oc befordre en Abdias, udi gode Raad at gifve en Elizæus. Oc endog hand sig saa vindskibelig, tro oc oprictig i sit Embedis Forretning haffver foreholdet, haffver denne S. Velb. Mand dog alligevel her udi icke søgt nogen Berømmelse: Men alleeniste beraabet sig paa en god Samvillighed.» (S. 105—110.)

«Denne S. Velb. Mands Christendom sampt Ljffs oc Leffnets Arbeyde Belangendis, vil dat være alt for viløffigt hans mange herlige Dyder i styckeviis at opregne, end sige med tilbørlig Berømmelse at udføre. Jeg vil derfor gaa stilliendis forbi denne S. Velb. Mands Kydskhed, Ædrubed, Tarffvelighed, Ydmyghed, Kierlighed til hans Neste, Beleffvenhed imod alle oc andre detz lige Aandsens Fructer, huilcke ere alle oc en buer,

som hannem kient haffver, nocksom beviist: Men jeg vil alleeniste med et Ord røre om de Dyder, huilcke ere nu, detz vere, gandske rare at finde. Offver denne S. Herris Guds Frycl oc store devotion haffver mand sig detz meere at forundre, jo dybere Verden er nedsiuncket i det Onde, oc jo ferre findis, huilcke gaa udi samme Fodspor. Hand haffver med Simeon flittig indstillet sig i Guds Huus oc med Hiertens Andact hans Guds Tieniste forrettit oc i saa Maader opbyggt baade sig self oc andre: Hand haffver været udi Nidkierhed for Guds Ære en ret Elias oc icke alleeniste self hafft største Vederstygelighed til dem, huilcke i vore Meenigheder berøffve den Herre Christo sin Ære oc os voris Saligheds Trøst oc elers i andre Maader leffve et forargeligt Leffnet: Men endocsaa tit oc ofte klaget offver dennem, som icke med Ifver oc Alvor deres Embede forretter, kaldendis dennem Leyesvenne, formedelst de icke staar Viffven imod. Oc haffver den S. Herre mig i Særdeliszhed formaanet, at jeg skulle gaa retsindelig oc frimodelig frem i mit Kald oc uden nogen Persons Anseelse forkynde Jacob sine Synder oc Israel sine Offvertrædelser, med Erindring baade om den Æd, jeg haffver giort min allernaadigste Herre oc Konge, saavel som om den Dommere, jeg skal stedis for paa yderste Dag, at giøre Regenskab for min Husholdning: Oc loffvede den S. Velb. Mand, at hand mig udi mit Embedis retsindig Forretning som en Kongelig Leehnszmand, saaviit hans Leehn sig streckede, icke skulle undfalde, om det end dennem angick, huilcke hannem self i Slect oc Byrd monne paarøre.» (S. 111—113.)

Ligprædikenen er dediceret til *Otto Skeel* til Vallø, *Mogens Skeel* til Fusinge, *Christian Bernekov* til Vedskølle, Fru *Birgitte Skeel*, *Christian Bernekovs*, og Jomfru *Berte Skeel*. I Fortalen sammenligner Forfatteren den afdøde med Kansleren *Christen Thomesen Sehested*. Saaledes skriver han (Bl. a 2vo—a 3): «Welbiurdige gode Venner, Saa til jeg tæncker paa den S. Mand, S. Velb. *Christen Skeel* til Fusinge, fordum Danmarckis Rigis Raad, eders Velbiurdigheders respective S. K. Fader, hvil-

cket Gud veed skeer ideligen oc med største Lengsel, baade for de høye Qualiteter, hvor med den S. V. Mand aff Gud haaffver været begaffvet, saa oc for den tro Tieniste, hand hans Fæderne-Land stedse beuiist haaffuer, saa vel som i Særdeeliszhed for den store Affection, den S. Mand bar til mig indtil hans døde Dag: Saa at den Bekymring, mig er paakommen ved den S. oc aldrig nocksom berømmelig Her Cantzellers S. Velb. *Christen Thomsons* bedrøffvelig Henryckelse, der hand mest behøffvedis, siuntis mig ved denne S. Mands Omgiegelse at lindris, i det at jeg i Gierningen fornãm, at om disse S. Herrer sandferdeligen kunde sigis det, som S. Possvel formelder om sig oc Timotheo, at der var ingen, som var saa lige efter hans Sind: Thi hand gick i de samme Fodspor med den S. H. Cantzeler i sin Ljffs Fremdragelse, Christendoms Øffvelser samt store Nidkierhed til Guds Ære at forfremme. Saa tit, siger jeg, jeg tæncker paa denne S. Mand, erindrer jeg mig tillige det, som Christus formelder om slige Pillere hos Evangelisten Mathæum: Hvosomheldst der hører disse mine Ord oc efterkommer dem, den vil jeg ligne ved en forstandig Mand, som bygde sit Huus paa en Klippe: Oc der nu en Støbregn nedfaldt, oc Vandløbene komme, oc Værene stormede oc fulde an paa samme Huus. Da faldt det dog icke; thi det var grundfæstet paa en Klippe.* Forfatteren henviser derefter til de mange Kors, den Afdøde har haft at bære: «en deel ved adskillige Svagheder, som hannem tit oc ofte ere paakomne, en deel ved tvende hans meget dyderige V. V. Hustruers hastig Bortryckelse, en deel ved adskillige flentlige Indfald, hvoraff den S. V. Mand icke ringe Skade paa hans Formuffve er tilføyet, en deel ved store Besverligheder i hans høye Kald oc Embeder, en deel ved denne sidste oc langvarig Siugdøm» (Bl. b4).

Efter Ligprædikenen følger en Række Særgedigte af *Jørgen Rosenkrands*, *Christian Barnekov*, *Henrich Delleff Graf von Holcken* (paa Tydsk, dat.: Jönekiöping in Schweden am 30te Tag des Heu-Monaths im 1659te Jhar), *Otte Skeel Ottosen*, *Just Hög*

Justesen (paa Latin), P. N. M. (o: *Peder Nielsen Mehrn*), *Jens Sørensen Raalund*, Sognepræst til Herfølge, *Niels Lavridsen Gimlinge*, Sognepræst til Valløby og Taarnby (paa Latin) og af *N. Wandstad* (paa Latin, dat.: Hafniæ 14. Augusti 1663. Aars-tallet maa dog være urigtigt, da Ligprædikenen paa Titelbladet har Trykkeaaret 1661).
